

## ABHAZYA TARİHİ

### ÖZET

Abhazlar Kafkasya'nın en eski yerli halklarından olup, dil, kültür ve gelenekleri Abazinler, Adigeler, Kabartaylar, Çerkesler ve Ubıhlar gibi Kuzey Kafkas halklarınınkine çok yakındır. Dil bakımından bütün bunlar Kafkas dil ailesinin Abhaz-Adige grubunu teşkil ederler.

Abhazya çok uluslu küçük bir ülkedir (yaklaşık 300 bin nüfuslu). Abhazların yanında burada Ermeniler, Gürcüler, Ruslar, Rumlar, Estonlar, Türkler, Polonyalılar, Yahudiler, Almanlar ve daha başka milliyetlerden insanlar da yaşar. Abhazya'da ortodokslar, katolikler, müslümanlar, protestanlar, yahudiler gibi farklı dinlerden insanlar barış içinde birarada yaşarlar. Abhazlar arasında farklı inanışlara raslanır: Geleneksel din (putperestlik), Ortodoks Hristiyanlık, Sünni İslam...

Abhazlara dair bilinen ilk yazılı kaynağa M.Ö.12.yy'a ait bir Asur yazıtında (1.Tiglatpaleser yazıtı) "abeşla" adı altında raslanır. M.S 1-2 yy antik Yunan-Roma kaynaklarında "Apsiller" ve "Abasglar" olarak bahsedilir. "Apsua" (Abhazların kendilerine verdikleri ad), "Abaza" (Abhazlara akraba olan Abazinlerin kendilerine verdikleri ad), Rus kaynaklarında "Obez" ve Gürcü kaynaklarında "Abhaz" şeklinde rasladığımız etnonimlerin hepsi, Abhaz halkını tanımlayan adlardır. Abhazlar vatanlarına "Apsnı" derler.

Abhazların ataları, Batı Kafkasya'da M.Ö.3.bin yılın başlarında megalitik kültürün (dolmenler), M.Ö.1.bin yılın başlarında ise Kolhida-Kuban metalürji kültür (maden işleme) havzasının yaratıcılarından biri olmuşlardı. Onlar, M.Ö. 8-7 yy'da demiri üretme ve işleme yeteneğine kavuşmuşlardı. Bu olay, yansımasını Abhazların Nart kahramanlık destanındaki demirci Aynar'ın şahsında bulur.

M.Ö7-8 yy'da İskitler Abhazya toprakları üzerinden Meot-Kolhida yoluyla Ön Asya'ya geçerken bir kısmı burada kalıp kadim Abhaz nüfusuyla karıştı. Şehir hayatı tarzını (Dioskuria- Sohum; Güenos veya Giones- Oçamçıra; Sohum yakınlarındaki Eşera antik şehri, Pitiunt veya Pitius- Pitsunda) ve bununla birlikte devlet kavramını Abhazya topraklarına M.Ö 6.yy.ın ilk yarısında antik Grekler getirdi. Onlar, daha sonra mahalli toplulukları tek bir ekonomik ilişki sistemi içinde örgütlediler.

M.S. ilk asırlarda kadim Abhaz kabileleri, erken toplum oluşumlarında birleştiler (Abasgia, Apsilya, Sanigya, Misiminya). Bunlar, Roma-Bizans kültür dünyasının, uçlarda da olsa, organik uzantıları idiler. Pitiunt, Sebastopolis ve Ziganis sahil kalelerine Roma kohortları (tabur büyüklüğünde askeri birlik) yerleştirildi. Mısır'da da "Birinci Abasg kohortu bulunuyordu. M.S.6-

## ABHAZYA TARİHİ

8 yy'larda "Büyük İpek Yolunun "Kuzey Kafkasya'ya giden üç kolu Abhazya üzerinden, Abasgia, Apsilya ve Misiminya'dan geçiyordu. M.S.2-3 yy'larda kadim Abhaz kabileleri özgün "Tsebelda kültürünü" yaratmışlardı. Eski SSCB topraklarında bulunan Şam çeliğinden mamul M.S 3-4 yy 'a ait en eski kılıç buluntusuna buradaki savaşçı mezarlarında raslanmıştır.

Kilise söylencesine göre, Abhazların ataları ilk Hristiyan vaazını, havarilerden Andrey ve Kenan'lı Simon'dan işitmişlerdi. 3-4.yy sonlarında Pitiunt'da, Kafkasya'daki ilk Hristiyan cemaati meydana çıktı, bu cemaat, İznik'de 325 yılında toplanan ilk ekümenik konseyde piskopos Stratofil tarafından temsil edildi. Yerel ahali resmi olarak Hristiyanlığı 6.yy.'ın 30-50'li yıllarında Roma İmparator Jüstinyen zamanında kabul etti. Abasgaların ilk papazının adı Yevfrat, Apsillerinki de Konstantin idi. Konstantinopl'de (İstanbul) Abasgaların çocuklarının öğrenim gördüğü özel bir okul vardı. "Abo Tbileli'nin şahadeti" adlı kadim Gürcü kaynağında (8.yy) " İsa'yı seven Abhazya ülkesinin" adı geçmektedir. Artık bu tarihlerde yekpare bir feodal Abhaz halkı teşekkül etmişti.

8-9 yüzyıllar boyunca hüküm süren Abhaz Krallığı'nın ilk kralı, güçlü Hazar Kağanı'nın kızının oğlu ve Bizans İmparatoru'nun kuzeni (her ikisi de Hazar Kağanı'nın torunu, anneleri de öz bacı idiler) 2.Leon idi. Bu şanslı durum sayesinde Abhaz Krallığı "uluslararası tanınma" kazanmıştı. Arap akınlarına karşı bir koruyucu kalkan işlevi gören Abhazya bütün Transkafkasya'yı birleştirdi. Abhaz Krallığı, 10.yy'da, Alanya'nın (Osetya) Hristiyanlaştırılmasına aktif olarak yardım eden Kral 2. Georgiy devrinde gücünün doruğuna ulaştı. Bu dönemde yerel kilise mimarisinde Bizans mimarisinin özel bir "Abhaz-Alan" ekolu ortaya çıktı.

Çocuğu olmayan Kör Feodosiy'in ölümüyle birlikte, erkek tarafından Abhaz kral sülalesi sona erdi ve iktidar, Abhaz tahtının anne tarafından varisi olan (Feodosiy'in kızkardeşi Granduht'un oğlu) yeğeni 3.Bagrat'a geçti. Böylece, kurulduğundan beri Leonid hanedanlığının iktidarında olan Abhaz Krallığı 978'den itibaren Bagratid hanedanlığının iktidarına geçti. 3.Bagrat, özellikle Leonidlerle akrabalığını göstermek için, Abhaz krallarının bir soyağacını çıkartmıştı. Onunla birlikte, daha birkaç yüzyıl "Abhaz Krallığı" olarak adlandırılacak olan yeni bir "Abhaz ve Kartvel Krallığı"nın teşekkülü başlıyordu. 13.yy'a gelindiğinde ise "Abhaz ve Kartvel Krallığı" dağılacaktır.

13-15. yy'larda Abhazya, Kırım ve Kafkasya'nın Karadeniz sahilinde bir sıra ticaret merkezi kurmuş olan Ceneviz'in siyasi-ekonomik etkisi altında idi. Bu merkezlerden San Sebastian (Sohum) bölgenin, içinde çok çeşitli

## ABHAZYA TARİHİ

milliyetten ve dinden insanların yaşadığı önemli bir ticari-ekonomik merkezi oldu. 16-18. yy'larda Abhaz Prenslığı Osmanlı İmparatorluğu'nun himayesi altında idi. Bu dönemde Abhazya'da Sünni İslam yayılmaya başladı.

18.yy sonlarından itibaren, hükümrân Keleşbey Çaçba (Şervaşidze) devrinde Abhaz Prenslığı yeniden güç kazandı ve deniz filosu sayesinde Anapa'dan Batum'a kadar olan Karadeniz sahilini kontrol etmeye başladı. Mayıs 1808 tarihinde Keleşbey öldürüldü. Büyük oğlu Aslanbey kükümrân oldu.

Temmuz 1810 tarihinde Ruslar denizden çıkarma yaparak Sohum'u aldı. Yasal hükümdar olan Prens Aslanbey kaleyi terk etmek zorunda kaldı. Bağımsız kabilelerin yaşadığı geniş dağlık arazi hariç, Abhazya'nın sahil kesimi Rusya'ya bağlandı. Ruslar Abhaz tahtına kendi kuklalarını, vaftiz olarak Georgiy adını alan Seferbey Çaçba'yı oturtular. Abhaz Prenslığı'ni diğerlerinden ayıran bir özelliği, Gürcistan'dan farklı olarak, Rusya'ya dahil olunca devlet karakterini bütünüyle kaybetmemesi idi. Rusya bünyesinde iken 1810 dan, 1864 yılına kadar prenslik, özerk yönetimini muhafaza etmişti. Bu özerklik, Kafkasya'daki benzerlerinden daha uzun ömürlü olmuştur. 1864-1917 yılları arasında Abhazya, (önce "Sohum askeri şubesi", 1883'den itibaren de "Sohum okrugu" adıyla) doğrudan Kafkasya'daki Çarlık idaresine bağlı kaldı.

19. yy'da Abhazya, Kuzeybatı Kafkasya'nın başına buyruk (bağımsız) demokratik Dağlı toplumları ile Gürcistan'ın feodal sistemi arasındaki geçiş pozisyonunu hala koruyordu. Fakat toplumsal yapının ruhu Çerkes-Ubıh dünyasına daha yakındı. Abhazya'da feodal toprak mülkiyeti yoktu, kölelik yoktu, bütün köylü kategorileri kendi topraklarının sahibi idiler, hür cemaat üyeleri ülke nüfusunun dörtte üçünü teşkil ediyordu. Kabile düzeni ve putperest inanışların bazı elementleri Abhazya'nın "Dağlı feodalizm" sisteminde kendilerine sağlam bir yer edinmişlerdi. Abhazya'nın toplumsal yapısının en temelinde, nüfusun bütün katmanlarını –en üst ve en alt tabakaları-birleştiren köylü cemaati bulunuyordu ve bu temel, feodal ve köylülerin süt akrabalığıyla ("atalık " düzeni) pekiştirilmişti. Bu sayede bazı sınıf çelişkileri de yumuşatılmış oluyordu.

Küçük çiftlik işletmesi şartlarında, ekilebilir topraklar cemaata ait olmayıp, Abhaz ailelerine aitti. Yalnızca otlaklar ve ormanlar ortak mülkiyetti. Abhaz ekonomisi doğal-tüketici karakteri taşıyordu. Abhazlar, hayvancılık, ziraat, şarapçılık, arıcılık, dericilik, kereste işleme, çömlekçilik ve saraciye, dokumacılık, barut imalatı vs.gibi işler yaparlardı. Abhazlar, geleneksel olarak her türlü para-mal ilişkisine, bunu savaşı bir halk için aşağılayıcı bularak, antipati duyarlardı.

## ABHAZYA TARİHİ

Abhazlar, Kafkas savaşı ve 1866 ve 1877 yıllarında sömürgeciliğe karşı patlak veren isyanlar neticesinde bir etnik felakete uğradılar. Nüfusun yarından fazlası vatani terk edip Osmanlı İmparatorluğu'na iltica etmek zorunda kaldı (muhaceret). Devamlı karışıklık çıkarıp isyan ettikleri için Abhazlar 1877'den 1907 yılına kadar, otuz yıl süreyle, Çarlık Rusyası'nda "suçlu halk" sayıldılar. 1864 yılına kadar etnik olarak homojen bir nüfusa sahip olan Abhazya'ya, 19.yy'ın ikinci yarısından itibaren Rus, Rum, Ermeni, Bulgar, Alman, Eston yerleşimciler gelmeye başladı. 19.yy'ın 70-80'li yıllarından itibaren ise Batı Gürcistan'ın komşu bölgelerinden Kartvel halklarının temsilcileri, özellikle de Megreller buraya akmaya başladı. İşte o günlerde, 1877 yılında "Tiflissky vestnik" dergisinde Gürcü kanaat önderi Yakob Gogebaşvili'nin bir makalesi yayınlandı. Bu makalede özellikle "sürgün edilen Abhazların yerini öncelikle Megreller almalı" deniyordu. Nüfusun çok hızlı yer değiştirmesi neticesinde ülkenin etnodemografik durumu radikal bir şekilde değişti. 1886 yılında Abhazlar nüfusun % 85,7'sini teşkil ederken, 1897 yılında bu oran sadece %55,3 idi.

Abhazya'nın Kartvel kolonizasyonu o kadar şiddetli idi ki, bu durum Çarlık Rusyası makamlarını endişeye sevk ediyordu. Abhazya'daki Rus çıkarları, direkt olarak Gürcü çıkarlarıyla çelişiyordu. Gürcü kilisesinin, entelejansiyasının, çeşitli politik partilerin temsilcileri, zaman içerisinde Abhazya ile ilgili hak iddialarını daha net ifade etmeye başladılar. "Böl ve yönet" politikası neticesinde 1905 yılında, Rusya'daki ihtilal hareketleri döneminde Gürcü-Abhaz çelişkileri çok ciddi şekilde gerilmişti. Abhazlar vatanlarında bütün bu olup bitenleri bir "Gürcü ihtilali" olarak algılıyor ve bu "ihtilalcilere" karşı Çarlık hükümetinin yanında yer alıyorlardı. Bunun da etkisiyle ve Rusya hükümet başkanı P.A.Stolipin'in girişimiyle, Çar 2.Nikolay 1907 yılında özel bir fermanla, Abhazlar'ı "suçlu halk" ilan eden 1877 tarihli kararı kaldırdı.

Rusya İmparatorluğu'nun yıkılmasından sonra Abhazya, "Güneydoğu Birliği"ne ve "Birleşik Kafkas Dağlıları İttifakı"na dahil oldu. 8 Kasım 1917 tarihinde ise Abhaz Halk Konseyi (AHK) seçildi ve Abhazya'nın anayasası ve Abhaz halkının bağımsızlık deklarasyonu kabul edildi. 11 Mayıs 1918 tarihinde uluslararası Batum konferansında "Dağlı Cumhuriyeti" (Kuzey Kafkasya Cumhuriyeti) ilan edilmişti. Dağıstan, Çeçenistan, Osetya, Kabartay ile birlikte bu federasyona Abhazya da dahil oldu. Bu şekilde, 1864 Haziranında yitirilen Abhaz devlet yapısı yeniden ihya ediliyordu.

Fakat 1918 Temmuzunda, varılan bütün anlaşmalar hilafına, daha çok kısa bir süre önce ilan edilen Demokratik Gürcistan Cumhuriyeti (26 Mayıs 1918) orduları, Almanya İmparatorluğu'nun doğrudan desteğiyle Abhaz-

## ABHAZYA TARİHİ

ya topraklarını işgal etti. Dağlı Cumhuriyeti hükümeti, Alman hükümetini ve Gürcistan'ı şiddetle protesto etti ve bu hareketi Dağlı Cumhuriyeti hükümetine ve dolayısıyla tüm Kuzey Kafkasya'ya karşı bir saldırı olarak değerlendirdi.

Menşevik Gürcü hükümetinin politikası Abhazya'da ciddi bir memnuniyetsizlik doğurdu ve bu keyfiyet, Abhazya'da 4 Mart 1921 tarihinde Bolşevik Sovyet hakimiyetinin kurulmasını kolaylaştırdı. Yeni rejim, Gürcü hükümetinin baskılarından ve silahlı saldırılarından kurtuluş olarak görüldü.

Bolşevikler önce Abhazya'ya siyasi tercih serbestisi tanıdılar. Abhazya SSC'nin ilanı bu sayede mümkün oldu (31 Mart 1921-17 Şubat 1922). Bu olayın benzersizliği şuradadır ki, Abhazya bir yıl süreyle hem Sovyet Rusya'dan hem de Gürcü hükümetinden bağımsız kaldı. Aralık 1922 tarihinde Abhazya liderleri, Stalin ve Orconikidze'nin şiddetli baskısı altında Gürcistan'la "özel birlik anlaşması" imzalamak zorunda kaldılar. İki cumhuriyetin eşitliğini tesbit eden bu anlaşma Şubat 1922'de onaylandı. Abhazya SSC'nin tam yetkili temsilcisi N.Akirtava 30 Aralık 1922 tarihinde SSCB 'nin kuruluşu hakkındaki Antlaşmayı imzaladı.

Abhazya SSC, 1922 Şubatından 1931 Şubatına kadar "ittifak cumhuriyeti" olarak adlandırıldı. İlk Sovyet Anayasası Abhazya'da 3.Abhazya Sovyetler Kongresi'nde, Nisan 1925 tarihinde kabul edildi. Şubat 1931 tarihinde Stalin'in baskısıyla Abhazya SSC'nin "ittifak cumhuriyeti" statüsü, "özerk cumhuriyet" olarak değiştirildi (Abhazya ÖSSC) ve Gürcistan SSC'ne dahil edildi. Bu karar, Tiflis'de, 6. Genel Abhazya Sovyetler Kongresi'nde (19 Şubat 1931) alınmıştı. Abhazya'nın egemenlik haklarının çiğnenmesi, statüsünün Gürcistan bünyesinde özerklik seviyesine düşürülmesi, Abhaz halkının Sovyet iktidarına karşı güvensizliğini beyan eden ve günlerce süren bir genel halk mitingi yapılması sonucunu doğurdu (18-26 Şubat 1931).

Abhazya Başbakanı Nestor Lakoba'nın Tiflis'de L.Beria'nın evindeki öğle yemeğinde zehirlenerek 28 Aralık 1936 tarihinde ölmesinden (öldürülmesinden) sonra, Abhazya'nın yakın tarihinin en trajik dönemi başladı. Abhaz halkının siyasi ve entelektüel elitini bütünüyle yok eden bir terör dalgası cumhuriyetin üzerine çökmüştü. Gürcüleştirme politikası hız kazanarak devam ediyordu: Latin esaslı Abhaz alfabesi Gürcü alfabesiyle değiştirildi, Abhazca yer adları Gürcüce adlarla değiştirildi, okullardaki öğrenim Gürcü dilinde yapılmaya başlandı. Bilinçli olarak, nüfusun etnodemografik yapısını bozmaya yönelik bir iskan politikası uygulanıyordu. 1937-1953 yılları arasındaki dönemde Gürcistan'ın iç bölgelerinden onbinlerce Gürcü-Megrel Abhazya'ya göç ettirildi ve bu sayede Abhazya nüfusu içindeki oranları

## ABHAZYA TARİHİ

ciddi olarak artmıştı. Gürcistan'ın perdelenmiş bir biçimdeki demografik yayılma hareketi, Stalin sonrası dönemde de devam etti. Netice olarak, Abhazya'daki Gürcülerin nüfusa oranı 1886 tarihinde yalnızca %6 iken, 1989 yılında %45,7 'yi bulmuştu. 1957, 1964, 1967, 1978 ve 1989 yıllarında, Abhazya'nın Gürcistan'dan ayrılması talebiyle kitlesel miting ve gösteriler düzenlendi.

1989-1990 yıllarında Gürcistan parlamentosu tek taraflı olarak, Abhazya ve Gürcistan ilişkilerinin devletlerarası karakterini görmezlikten gelen ve pratik olarak Abhazya'nın devlet yapısını ortadan kaldırma sonucunu verecek kararlar almaya başladı. Tiflis, 1921 Şubatından itibaren geçerli olmak üzere Sovyet döneminin bütün devlet kurumlarını yasadışı ve geçersiz ilan etti. Cevap olarak Abhazya ÖSSC Yüksek Sovyeti (Parlamento) 25 Ağustos 1990 tarihinde Abhazya'nın devlet egemenliği deklarasyonunu kabul etti.

Tiflis'de silahlı bir darbe sonunda iktidara gelen Gürcistan Askeri Konseyi, 1992 Şubatında 1978 tarihli Gürcistan SSC anayasasını iptal eden ve 1921 Gürcistan Demokratik Cumhuriyeti'ne geçişi öngören bir karar aldı. 1921 anayasasında Abhazya bir devletlerarası hukuk öznesi olarak değerlendirilmiyordu. Hukuki olarak Gürcistan SSC sona ermiş ve Abhazya'nın kendisiyle hiçbir karşılıklı ilişkisinin olmadığı yeni bir devlet ortaya çıkmıştı. Cumhuriyetler arasındaki bu hukuksal karmaşayı çözmek amacıyla, 23 Temmuz 1992'de, Abhazya Yüksek Sovyeti 1925 tarihli Abhazya Anayasasını yeniden yürürlüğe koymaya karar verdi ve keza Abhazya Cumhuriyeti'nin yeni armasını ve bayrağını kabul etti.

14 Ağustos 1992 tarihinde BM'e (Birleşmiş Milletler) daha yeni üye olmuş olan Gürcistan Abhazya'ya savaş açtı ve 30 Eylül 1993'de kurtarılanı kadar topraklarının bir kısmını işgal etti.

Zaferin kazanılmasında, devlet bağımsızlığının pekiştirilmesinde, Abhazya Yüksek Sovyeti'nde (Parlamento) 1991-1996 yılları arasında görev yapan milletvekilleri önemli bir rol oynadılar. Halkın verdiği isimle bu "ilk parlamento"ya Vladislav Ardzinba başkanlık etti.

Gürcü-Abhaz barış görüşmeleri, BM himayesinde, Rusya'nın aracılığı ve AGİT'in de katılımıyla 1993 Kasımından beri devam etmektedir. Savaş sırasında Abhazya'yı terkeden Gürcü mültecilerin Abhazya'nın Gal bölgesine geri dönüşü başlamış ve bugüne kadar 70 bini aşkın mülteci bu bölgeye dönmüştür. Rusya'nın ve uluslararası organizasyonların desteğiyle görüşme süreci devam etmektedir. S.Cincoliya, A.Cergeniy, S.Lakoba, S.Şamba vb.değişik zamanlarda bu görüşmelere katılanlardır.

## ABHAZYA TARİHİ

26 Kasım 1994 tarihinde Abhazya Parlamentosu egemen devletin yeni Anayasasını kabul etti. Abhazya'nın devlet dili olarak Abhazca, devlet kuruluşlarında da, Abhazcanın yanında Rusça kabul edildi. Devlet iktidarı, yasa-  
ma, yürütme ve yargıda kuvvetler ayrılığı esasına göre düzenlendi.

Abhazya, başkanlık sistemiyle yönetilen bir cumhuriyettir. Parlamento ilk başkan olarak Vladislav Ardzinba'yı seçmiştir.

3 Ekim 1999 tarihinde V. Ardzinba yeniden Abhazya Cumhuriyeti'ne başkan seçildi. Aynı gün yapılan referandumda Abhazya'nın bağımsızlığı halk tarafından coşkuyla kabul edildi. Halkın iradesiyle tescillen Abhazya'nın bağımsızlığı, 12 Ekim 1999 tarihinde Abhazya Parlamentosu'nun ve Devlet Başkanı V.Ardzinba'nın onayı ile kabul ve ilan edildi.

1999 sonbaharından itibaren Rusya'nın Abhazya ile ilgili politikası da iyiye gitmeye başladı. Rusya yönetimi Abhazya vatandaşlarına vizeyi kaldırdı ve isteyen Abhazya vatandaşlarına Rusya vatandaşlığı vermeye başladı.

Gürcistan yönetimi ateşkes anlaşmasını pekçok kez ihlal etti. 1993 deki yenilgisinin rövanşını alma çabasıyla iki kez (Mayıs 1998 ve Ekim 2001) Abhazya topraklarına büyük çaplı saldırıda bulundu, her ikisi de Abhaz kuvvetlerinin kararlı direnişiyle geri püskürtüldü.

12 Ocak 2005 tarihinde yapılan seçimle, Sergey Bagapş Abhazya Cumhuriyeti Devlet Başkanı oldu.

\*\*\*

### (Türkçe Yayın Editörü'nün eki)

8 Ağustos 2008'de Gürcistan'ın Güney Osetya'ya saldırısı ile başlayan yeni çatışma süreci, Rusya'nın doğrudan müdahalesi ile uluslararası boyut kazandı. Tarihe "5 gün savaşı" adıyla geçen Rusya müdahalesi, 13 Ağustos'ta Gürcistan'ın askeri gücünün kırılmasıyla sonuçlandı.

Abhazya Silahlı Kuvvetleri de, Gürcistan'ın "Osetya'ya saldırısının başarılı olması halinde Abhazya'ya da saldırmak üzere" Kodor boğazının yukarı bölgesinde hazır bulundurduğu askeri birliğine karşı operasyon başlattı, iki gün içinde bölge Gürcü askerlerinden temizlendi.

26 Ağustos 2008'de Rusya, Abhazya'nın (ve Güney Osetya'nın) bağımsızlığını tanıdığını dünyaya ilan etti. Akabinde, BM üyesi devletlerden Nikaragua, Venezuela, Nauru, Vanuatu, Tuvalu da Abhazya'nın bağımsızlığını tanıdı.

4 Mart 2010'da, Abhazya'yı zafere ve özgürlüğe kavuşturan lideri ve ilk devlet başkanı Vladislav Ardzinba; 29 Mayıs 2011'de ise, Abhazya'nın bağımsızlığının tanınmasını sağlayan ikinci devlet başkanı Sergey Bagapş hayatını kaybetti.

26 Ağustos 2011'de yapılan seçim sonunda, Aleksandr Ankvab, Abhazya'nın üçüncü devlet başkanı oldu.